

# Advent 1. vasárnapja

Jer 33,14-16

**„Az Úr a mi igazságunk!”**

*Igen, jönnek napok – mondja az Úr –, amikor majd teljesítem ígéretemet, amelyet Izrael házának és Juda házának tettem: Azokban a napokban és abban az időben igaz sarjat sarjasztok Dávidnak, aki jogot és igazságot teremt az országban. Azokban a napokban megszabadul Juda, és biztonságban él Jeruzsálem. És ez lesz a név, ahogyan a várost hívják: „Az Úr a mi igazságunk!”*

Jeremiás zűrzavaros időkben élt és működött, amely Jojakim király (627–626) uralkodásától a babiloni fogságba való hurcolásig tartott, sőt megérte nemcsak a zsidó vallási élet elzúllását, majd rövid felvirágzását, hanem a kultikus vallásosság megszűnését is a fogság miatt. Mélán tekintik őt a zsidók a szenvedő prófétának. Az Ószövetség egyik leghosszabb prófétai könyve szerkesztetlen részletekben maradt ránk, számos tanítványi kiegészítéssel írták tovább. B. Duhm (1911) szerint csak a szöveg 1/5-e származik hitelesen Jeremiástól. Ez talán túlzás, de annyi bizonyos, hogy a könyv héber és görög szövege jelentősen eltér egymástól, nemcsak az egyes szövegek sorrendjében, hanem tartalmában is. Ezek felvetik a betoldások lehetőségét. A jelen szakasz csak a héber szövegben van meg, és a messiási próféciaák gyűjteményének egy szép darabja, amely egy késői szerkesztőtől származik, aki Izrael helyett Jeruzsálem nevét illesztette a szövegbe (16.v.).

Jeremiás tanítványai nemcsak őrizték és leírták mesterük orákulumaikat, hanem elmélkedtek is róla, és tovább is írták prófétai mesterük tanítását. Jeremiás tehát a maga korában nem pusztán egy prófétai személy volt, hanem egy vallást megreformálni akaró intézmény, a vallásos zsidóság lelki életét gondozó iskola. Könyvét és írásait a zsidók később is vallási elmélyülésre és a szertartásos vallásosság spiritualizálására használták. Különösen nagy hatást fejtettek ki a messiási próféciai, amelyek nacionalista és spirituális értelemben egyaránt hatottak. Ébren tartották azt a reményt, hogy Isten küldeni fog népének egy szabadítót.

Izajás és Jeremiás a keresztények kedvenc lelki olvasmányai voltak. Órigenész (184?–254) homíliái és Jeromos (347–419/420) magyarázatai jelzik, hogy milyen gyakran forgatták a keresztény közösségben ezt a könyvet – elsősorban görög fordításban. A babiloni fogság történelmi

katasztrófája miatt a zsidók közül sokan érezték úgy, hogy az Isten igazságtalan velük, és cserbenhagyta népét. Ezekkel szemben érvelt a próféta azzal, hogy Isten, a látszólagos kudarc ellenére teljesíteni fogja ígéreteit. Meg fog születni az ideális Dávid utód, a Messiás. Ennek a legfőbb jellemzője az lesz, hogy *„jogot és igazságot teremt az országban”* (16.v.), vagyis megváltoztatja az emberek közötti igazságtalan viszonyokat. Ez a változás fogja jelenteni a biztonságot. Ez a változás fogja megújítani az életet minden vonatkozásban. Ezt a változást írja le a próféta azzal a kijelentéssel, amellyel Jeruzsálemnek új, szimbolikus, prófétai nevet ad: *„Az Úr a mi igazságunk!”* Persze ez nemcsak kitüntetést, hanem feladatot is jelent a város és lakosai számára. Jeruzsálemnek az Úr igazságosságát kell képviselni a földön.

Nyilvánvaló, hogy itt a város egyszerre jelent földrajzi nevet, a prófétai ígéhirdetésben pedig teológiai szimbólummá válik. Ez itt nem egy politikai fővárost jelent, hanem egy olyan vallási centrumot, amelynek célja az emberek és a népek közötti emberi viszonyok újraalkotása. Ezt a szerepét Jeruzsálem a történelem folyamán soha sem töltötte be, de igen sokszor adott alkalmat és helyet olyan vallást megújító kísérletekre, amelyek ebből a városból indultak el.

A keresztények számára azért szent város Jeruzsálem, mert Jézus halála és feltámadása után a végső megváltói reform szintén ebből a városból indult. Ennek következménye lett, hogy Jézus tanítványai minden őszövetségi messiási próféciát isteni mesterükre alkalmaztak. Jeremiás jövendölése a keresztények számára Jézusban teljesedett be. Jézus lesz, aki tanítványait világmisszióra küldi. Saját megváltásának hírét, valamint a megváltás munkálásának felelősségét és feladatát is rájuk hagyja.

Jeremiás messiási próféciaja figyelmeztetés marad a keresztények számára is. Az egyháznak, a keresztény közösségeknek, a keresztény családoknak az igazságosság helyének kell lenni a világban és a társadalomban. Az egyház munkálta ki a népek közötti igazságot, számos esetben megütközve a nacionalizmussal, a különböző társadalmi rétegek egyéni önzéseivel. Állandó harcban áll most is a hatalomgyakorlókkal, akik az igazságot és igazságosságot szeretik a saját szempontjaik szerint értelmezni. Igazi béke igazságosság nélkül, igazi testvériség kölcsönös tisztelet nélkül sem népek, sem vallások között nem teremthető meg. Jeruzsálem ma is akaratlanul szimbóluma a tökéletlen emberiségnek. Amíg a város megosztott, amíg falak választják el az etnikumokat és a vallásokat egymástól, addig Jeruzsálem nem sugallja az isteni igazságosság képét, vagyis nem töltötte be isteni küldetését, csak földrajzi és nem vallási fogalom.